

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ**

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

**Матеріали VI Міжнародної інтернет-конференції
24 листопада 2022 року**

УМАНЬ – 2022

Відповідальний редактор:

Макарчук В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Безлюдний О. І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Якимчук Б. А. – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Дзюбенко І. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Добрідень А. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коломієць Н. А. – кандидат педагогічних наук, заступник декана з наукової роботи, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Поліщук О. А. – викладач-стажист кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Резніченко І. Г. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рецензенти:

Комар О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Муковіз О. П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 6 від 24 листопада 2022 р.)*

С-41 Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: зб. наук. праць за матеріалами VI Міжнародної інтернет-конференції, 24 листопада 2022 р. / відп. ред. В. В. Макарчук. Умань, 2022. 106 с.

До збірника увійшли тези учасників VI Міжнародної інтернет-конференції, в яких науковці розглядають актуальні питання проблеми розвитку професійної майстерності майбутніх учителів, висвітлюють результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Видання рекомендовано для науковців, керівників і представників освітніх закладів, інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників усіх ланок системи освіти, психологів, соціологів та інших фахівців.

професійно зрілого фахівця, так і 2) характеристики безперервного процесу педагогічної освіти, в який залучений педагог.

У подальших дослідженнях висвітленого питання пріоритетним напрямком є вивчення умов інтенсифікації розвитку педагогічних систем, які роблять актуальним питання про визначення необхідних і достатніх елементів системи безперервної освіти, що забезпечує умови для становлення професіоналізму, акмеологічної діяльності та професійної зрілості педагога.

Список використаних джерел

1. Айзікова Л. В. Концепція навчання протягом життя в міжнародних документах і дослідженнях. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2012/199-187-10.pdf>.
2. Дегтерев В. А. Самоменеджмент как ключевая компетенция развития личности студента. *Педагогическое образование в России*. 2015. №3. С. 64–70.
3. Сучасна компетенція освіти. Modern competence of education. URL: <http://eurogendercity-21fox.mozello.ru/scientific-research-institute-aleksanderrud21foxca/modern-competence-of-education-in-ua/>.
4. Полетаева Н. М. Моніторинг и рефлексія процесу становлення професійної зрілості педагога. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/monitoring-i-refleksiya-protsesta- stanovleniya-professionalnoy-zrelosti-pedagoga>.

Бондар Наталія Василівна

*к. пед. н., старший викладач кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології
Національний педагогічний університету імені М. П. Драгоманова*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ РОБОТИ З УЧНЯМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Оновлення змісту професійно-трудового навчання учнів основної ланки спеціальної школи є необхідною умовою сьогодення, оскільки потрібно забезпечити належний рівень трудової підготовки учнів з

урахуванням особливостей сучасного виробництва та попиту на ринку праці. Процес модернізаційних перетворень у галузі освіти вимагає залучення в середовище спеціальних закладів інноваційних засобів навчання, які забезпечать реальний продуктивний розвиток і саморозвиток особистості учня, враховуючи його індивідуальні особливості.

Сукупність існуючих методик і технологій є надзвичайно широкою та різноплановою. Так, наприклад, О. Мариновська до інновацій відносить: ігрові, інтерактивні, групові діяльності; колективного способу, індивідуалізації, модульно-розвивального, проблемного, дистанційного навчання; рівневої диференціації, мультимедійні та інші. Слід зазначити, що особливо ефективними виявилися технології із використанням комп'ютерних засобів. Їх запровадження дозволяє більш ефективно реалізувати ідеї розвивального навчання, інтенсифікувати освітній процес на всіх рівнях корекційної діяльності педагога. Це у свою чергу впливає на підвищення якості рівня підготовки учнів з інтелектуальними порушеннями до реального життя в умовах сучасного світу на основі формування базових компетентностей.

Комп'ютерні технології допомагають педагогу у вирішенні ряду освітніх завдань, підвищують продуктивність його професійної діяльності та виступають у ролі наочного посібника як джерела навчальної інформації; дозволяють коригувати притаманні учням порушення інтелектуального розвитку; сприяють розвитку зв'язного мовлення; забезпечують контроль і самоконтроль за процесом виконання завдань та їхньою правильністю, позитивно впливають на загальний розвиток дітей.

Використання комп'ютерних засобів в трудовому навчанні виступають основним чинником оновлення освіти дітей з інтелектуальними порушеннями, створюють передумови для реалізації розвивальної, пізнавальної, естетичної, виховної функцій освітнього процесу. Серед найбільш продуктивних виділяємо: електронні слайди, опорні схеми, навчальні ігри та інше. Використовуємо їх на різних етапах заняття для

мотивації пізнавальної діяльності, актуалізації опорних знань, пояснення нового матеріалу, систематизації та його закріплення.

Вважаємо, що ефективність застосування комп'ютерних засобів на уроках залежить від рівня професійної компетентності педагога, його умінь визначати та враховувати індивідуальні особливості учнів, ступінь їхньої готовності до засвоєння матеріалу; знань і вимог до навчальної програми та спеціальних методик викладання предметів для учнів з інтелектуальними порушеннями.

Як зазначає С. Миронова, що персональний комп'ютер – це не об'єкт вивчення, а засіб, який допоможе дитині з інтелектуальними порушеннями заповнити прогалини у різних аспектах знань [5].

Психолого-педагогічні дослідження (О. Пометун, Л. Пироженко, Н. Кравець, С. Миронова, О. Чеботарьова та інші) переконливо доводять, що з використанням інноваційних технологій, на відміну від традиційної практичної діяльності, активніше формуються пізнавальні процеси. На думку вчених, це пояснюється тим, що дитина перебуває під певним «впливом» інноваційних технологій під час трудової діяльності. Так, особиста відповідальність учня за виконання трудової діяльності призводить до появи довільності вищих психічних функцій. Серед них, зокрема, такі, як довільність пам'яті, уваги, цілеспрямоване сприймання тощо. У цьому розумінні інноваційні технології, які використовуються під час трудової діяльності можна розглядати як засіб корекційного розвитку в учнів з інтелектуальними порушеннями пізнавальної сфери, формування позитивного становлення до праці тощо. Проте мова не йде про скасування традиційних прийомів інструктування. Оволодіння новими, більш активними та цікавими прийомами роботи в поєднанні з традиційними методами, як вже сьогодні показує практика з використанням інноваційних технологій, дає найвищий навчальний результат [2; 3; 5; 7].

Навчання – це цілеспрямований двосторонній процес взаємодії вчителя і учнів, в ході якого здійснюється засвоєння знань, формування вмінь та

навичок. В процесі навчання необхідно враховувати індивідуальні особливості учнів, вміти знайти підхід до серця кожної дитини, вміти зацікавити. Успіх у формуванні особистості учнів з інтелектуальними порушеннями залежить від форм організації навчання, тобто від зовнішнього боку організації навчального процесу, який відображає характер взаємозв'язків його учасників.

Уроки в спеціальних школах характеризуються широким використанням інноваційних технологій, таких як групові форми навчання. Це робота парами, групами. Учні об'єднуються в групи, в залежності від їх пізнавальних можливостей, темпів навчальної діяльності, завдань корекційно-освітнього процесу, а також у тимчасові групи для виконання будь-якого завдання, взаємодії. Робота парами, групами дозволяє розвивати самостійність, ініціативність, відповідальність, почуття товариства, партнерства, готовності до взаємодопомоги.

Індивідуалізована форма роботи на уроці застосовується відносно тих учнів, які значно відрізняються за своїми пізнавальними можливостями, темпами і обсягом пізнавальної діяльності. До числа допоміжних форм педагогічного процесу в спеціальних школах використовуються проведення факультативів, гурткової та клубної роботи, олімпіади, змагання, конкурси, вікторини, тематичні вечори, походи.

Вчитель визначає конкретні освітні, виховні та корекційні завдання уроку. Освітні завдання визначаються відповідно до програми навчання. Виховні завдання впливають на організацію і методи навчальної роботи. Корекційно-розвивальні завдання передбачають роботу з розвитку та корекції як не мовленнєвих процесів, так і мовлення. На кожному уроці необхідно враховувати особистий досвід учнів, так як учням простіше, цікавіше та доступніше вивчати матеріал, який пов'язаний з особистими враженнями. Кожний урок вимагає від вчителя контролю за навчальною діяльністю учнів, який дозволяє йому визначити характер розуміння та засвоєння учнями навчального матеріалу, рівень сформованості вмінь та

навичок. Аналіз процесу навчання дозволяє вчителю вводити необхідні корективи з метою розвитку позитивних і зниження негативних моментів уроку.

Використання нестандартних видів уроків в спеціальних школах подобаються учням більше ніж стандартні. У них незвичайні задум, організація, методика проведення. Тому багато педагогів бачать у них прогрес педагогічної думки, правильний крок у напрямку демократизації школи.

О. Пометун, Л. Пироженко відмічають, що суть інноваційних технологій в навчанні в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють, здійснюють. Реалізація інноваційних технологій в навчанні передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації [3].

Інноваційні технології в навчанні мають позитивні (вчитель може раціональніше розділити свій час в корекції навчання окремих учнів, покращується дисципліна та інше) і слабкі сторони (важко налагодити взаємонавчання як постійно діючий механізм, не завжди ефективний результат взаємонавчання, витрата більше часу на підготовчий етап).

З огляду на вище зазначене можна стверджувати, що корекційна робота з використанням інноваційних технологій в трудовому навчанні в системі освітньої діяльності в закладах для дітей з інтелектуальними порушеннями повинна бути спрямована на формування стійкого позитивного відношення до праці й розвитку інтересу до обраної професії, прагнення досягнення високих показників у трудовій діяльності, дбайливого відношення до суспільної власності й особистої відповідальності за результати своєї і загальної роботи.

Список використаних джерел

1. Коберник О. Дидактичні основи сучасного уроку трудового навчання: трудова підготовка в закладах освіти, 2003, №2. С.2–5.
2. Кравець Н. П. Використання комп'ютерних технологій у процесі роботи розумово відсталих школярів із творами художньої літератури: особлива дитина: навчання і виховання, 2014, №1. С. 28–37.
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К: А.С.К., 2004, 192 с.
4. Мерсіянова Г. М. Рекомендації до впровадження основних вимог програми з трудового навчання для розумово відсталих учнів (початкова ланка) у практику роботи вчителя: дефектологія, 2006, №1. С. 2–4.
5. Миронова С. Використання комп'ютера у корекційному навчанні дітей з вадами інтелекту : дефектологія, 2003, № 3. С. 41–45.
6. Тхоржевський Д. О. Обговорюємо проект нової програми: трудова підготовка в закладах освіти, 2001, №4. С.32–36.
7. Чеботарьова О. В. Удосконалення змісту трудового навчання в учнів спеціальної школи: дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: наук.-метод. зб.: Вип. 11. за ред. В. В. Засенка. К: Наук. світ, 2009. С. 291–295.

Вітюк Сніжана Віталіївна
студентка II року навчання, спеціальності 013 Початкова
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ ВЧИТИСЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Актуальність теми зумовлена оновленням змісту початкової загальної освіти на засадах компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів у навчанні, пріоритетною метою якого є формування в учнів початкової школи ключової компетентності – вміння вчитися. Досягнення цієї мети можливе,